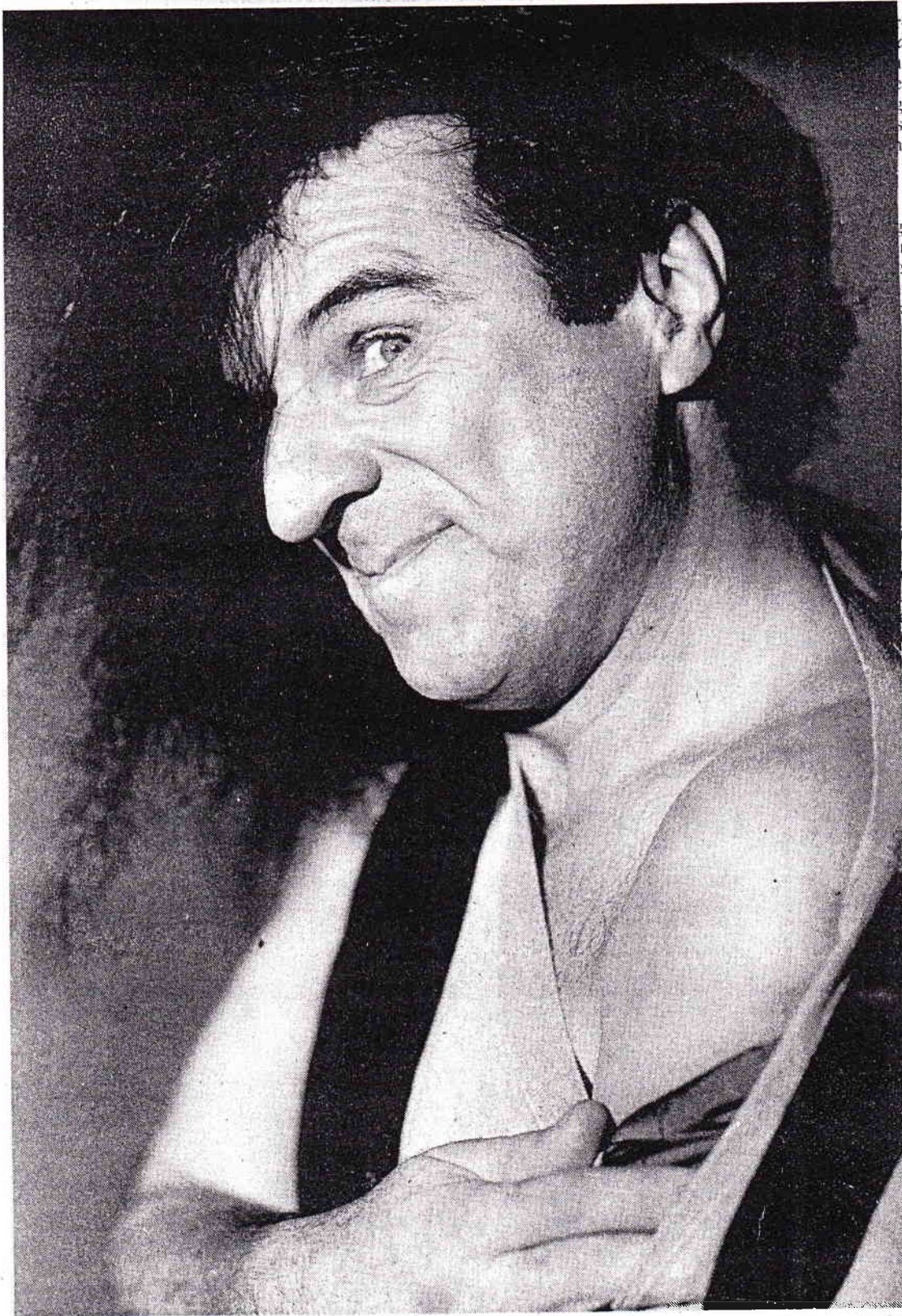

verdient

1 spiegel voor te houden'

Jango Edwards.

FOTO GUUS DUBBELMAN - DE VOLKSKRANT

Jango Edwards vindt dat hij de ere-aanduiding 'clown' 'Ik heb het recht andere'

Of hij nu voor een zaal met mongolen, Duitsers of bankiers staat - hij weet hoe hij ze aan het gieren kan krijgen. Dus hij mag zichzelf, na een kwart eeuw ervaring, nu met recht de ere-naam clown geven.

Vindt Jango Edwards. In zijn nieuwe voorstelling *Klones* onderzoekt hij alle kanten van zijn vak. . . 'love clown, dress clown, fuck clown, teach clown'.

Van onze medewerker
Patrick van den Hanenberg

AMSTERDAM

Met een handige voetbeweging klapt hij het deksel op de wc-bril en zegt sardonisch-beleefd: 'Have a seat.'

Jango Edwards is tussen diverse buitenlanden door een paar dagen in zijn favoriete verblijfplaats Amsterdam. (In zijn geboortestad Detroit zegt hij niets meer te zoeken te hebben, want daar roept iedereen de hele dag 'Help!') Zijn agenda voor de zaterdagavond barst uit elkaar: hij wil nog bijtanken, in een nieuw humorthheater; hij moet nog wassen, wat belastingzaken in orde maken en een kunstpenis kopen. Deze wordt met de eikel naar beneden aan de kuit vastgebonden en moet de indruk wekken, als de broekspijp iets wordt opgetrokken, dat de man in kwestie in het bezit is van een bijzonder lang geslachtsdeel.

En hij moet zich nog scheren. Dus als zijn manager een interview heeft geregeld, ten behoeve van een korte serie deze week in het Rotterdamse Luxor, dan moet dat maar in de badkamer gebeuren. 'Have a seat.'

Na een paar tellen heeft Jango Edwards een scheerzeepmasker. Hij hoeft nog maar een rode dopsneus op te zetten en hij is de klassieke clown. Zo eentje uit de film *The Clowns* van Federico Fellini.

Als Stanley Ted Edwards (1950) deze film in 1970 ziet, is dat voor hem de reden om zijn vette baan in de VS vaarwel te zeggen en naar Europa te trekken. Hij moet clown worden, en een clown moet een pakkende naam hebben: Jango. De Verenigde Staten kennen wel veelzijdige tv-komiekken als Danny Kaye en de *stand up comedians* ('O, wat saai, wat makkelijk, wat plat'), maar voor het echte clownsmétier moet je in de Oude Wereld zijn. In

Londen bindt hij lange linten aan zijn jas en maakt in de ondergrondse uren achter elkaar pirouettes. Het levert de *spinning clown* een gevulde hoed op.

Met een paar enthousiaste geestverwanten begint Jango in Londen de *Friends Roadshow*. Een paar jaar later creëert hij in Amsterdam met het Festival of Fools een platform voor prettig gestoorde komieken, die uit veertig landen komen.

Hij weigert het pessimisme van Fellini te delen die in zijn film de clown als een uitstervende soort beschouwt. De cineast toont een galerij van oude, nostalgische, treurige, aan de drank geraakte clowns die een traditie lijken af te sluiten.

Halverwege de jaren zeventig komt Jango Fellini tegen en weet hem ervan te overtuigen dat er nog

'Ik weet nu precies op welk niveau ik een publiek moet benaderen'

leven in de clown zit. Dan gaat het niet meer om de vertrouwde circusclown. Het circus is door de macht van de vakbonden steeds meer in financiële problemen geraakt. En de clown is verworden tot een inwisselbaar scharnier tussen twee verschillende nummers. Wel bestaansrecht heeft de dwaas, de *nouveau clown*, die kan zingen, dansen, gooichelen en met tedere en grove grappen de mensen kan inpakken.

In *Klones*, de nieuwste voorstelling van Jango Edwards and Friends, wordt zowel de traditie als de nieuwe richting van het clownsvak belicht. Voor de pauze komen de autoritaire Witte Clown (Jâquès Fückéet), de Domme August en andere bekende creaties aan de beurt. Zij spelen een *ge-jangoiseerde* keuze uit het klassieke repertoire, waarin denkbeeldige vliegen worden gevangen en stoelen worden weggetrokken. Na de pauze gaat het gezelschap in Fools-stijl door het lint. Met een eerbiedige buiging

naar Fellini heeft Jango de show de ondertitel 'Clowns 2' meegegeven.

De show is de afgelopen maanden in Parijs ontwikkeld en met bijzonder veel enthousiasme en verbazing ontvangen. Dat laatste omdat Jango minder leunt op zijn ongecontroleerde energie. 'Ik gooi geen bier het publiek in en prik niemand met mijn lul in zijn ogen.' Er werden in de recensies zelfs woorden als subtiel, *soft* en pathos gebruikt.

We hebben inmiddels de badkamer verlaten en komen in een ander deel van het Fools-hoofdkwartier, in een voormalig schoolgebouw in Amsterdam-Oost. De muren gaan verborgen achter vele honderden videobanden met opnamen van clowns, en een gigantische foto van Jango (slechts gekleed in een bilkoordje) tijdens een openluchtvoorstelling in Hilvarenbeek. 'Toen mepte ik zo hard op mijn maag dat er van achteren per ongeluk een drol uitvloog.'

Jango vindt dat hij na een kwart eeuw fools-ervaring de ere-aanduiding *clown* verdient. 'Ik weet nu wie ik ben en heb nu ook het recht om anderen een spiegel voor te houden. Ik weet nu precies op welk niveau ik een publiek moet benaderen. Een groep mongolen heb ik laten gieren door een hele avond op te komen en verschrikt weer af te gaan. Een internationaal gezelschap bankiers in Zwitserland ben ik met een geweer te lijf gegaan. En in Duitsland had ik laatst een zaal zo onder controle dat ik een bed uit de kelder heb gehaald en vijf minuten met een foto van een zwarte Amerikaanse jazzmuzikant heb gevreeën. Als het goed gaat, dan lijkt het alsof je van een hoge berg afskiet.'

'Mijn lijf raakt versleten. Mijn rugwervels zitten niet meer allemaal op hun plek. Ik heb zoveel blessures aan mijn armen en benen opgelopen dat ik 's ochtends soms niet eens mijn tas kan optillen. En als ik te gek doe, moet ik aan de zuurstoffles lurken. Maar alles wat ik doe, doe ik als clown. . . love clown, dress clown, fuck clown, teach clown, am clown.'

Patrick van den Hanenberg

Jango Edwards and Friends met Klones in het Luxor Theater Rotterdam, van 8 tot en met 10 december.

In *Klones*, the newest show of Jango Edwards and Friends, is shown the tradition as well as the new direction of the clownprofession. Before the break it's the turn of the dominant White Clown (Jacques Fuckeet), the Dum August and other known creations. They play a *jango-ised* choice out of the classic repertoire, in which imagined flies get caught and chairs are pulled away. After the break the company freaks out in Fools-style. With a respectful bow to Fellini, Jango gave the show the name 'Clowns 2'.

The last months the show has been developed in Paris and received with great enthousiasm and surprise. The last because Jango uses less of his uncontrolled energy. 'I don't throw beer into the public nor stick people in the eyes with my cock.' In the reviews one used even words as *subtile*, *soft* and *pathos*.

In the meantime we have left the bathroom and arrive in another part of the *Fools*-headquarters, in an old schoolbuilding in Amsterdam-East. The walls are hidden by many hundreds of video-tapes with recordings of clowns, and a gigantic photo of Jango (just dressed in a string) during an open-airshow in Hilvarenbeek. 'At that time I hit myself so hard on the stomach that a shit came out from behind by accident.'

Jango believes that he deserves, after a quarter-century of fools-experience, the honorary designation *clown*. 'I know now who I am and so I have the right to mirror others. I know now exactly on which level I have to approach an audience. A group of mongols laughed their arse off because I kept coming on stage and left startled again and again. I approached an international group of bankers in Switzerland with a gun. And just lately in Germany I controlled the audience to a point that I took a bed out of the basement and kissed for five minutes a picture of an black American jazzmusician. If it's going all right, it's like you're skieing down a high mountain.

'My body becomes old. Not all of my vertebraes of my back are still in place. I have so many injuries of my arms and legs, that sometimes in the morning I can't pick up my bag. And if I'm doing too crazy, I have to take oxygen. But everything that I do, I do as clown...love clown, dress clown, fuck clown, teach clown, am clown.'

Patrick van den Hanenberg

Jango Edwards and Friends with
Klones in the Luxor Theatre
Rotterdam, 8 to 10 December.
